



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Badania na temat przemocy wobec kobiet z niepełnosprawnościami

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Anna Mazurczak

20 listopada 2013 r.

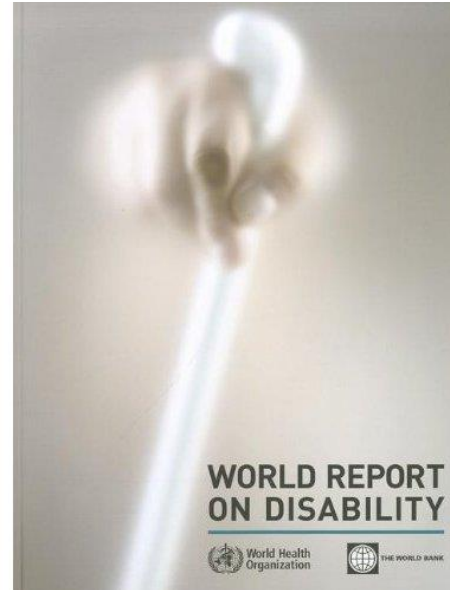
www.rpo.gov.pl



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Ponad bilion osób
z niepełnosprawnościami
na świecie
15% populacji

WHO



4.700.000 osób z niepełnosprawnościami
w Polsce

2.500.000 kobiet z niepełnosprawnościami
(Narodowy Spis Powszechny 2011)

www.rpo.gov.pl



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

„...niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są często narażone, zarówno w środowisku rodzinnym, jak i poza nim, na większe ryzyko przemocy, naruszania nietykalności osobistej lub znieważania, opuszczenia lub zaniedbywania, znęcania się lub wykorzystywania”



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Dostępne w Polsce badania na temat przemocy kobiet z niepełnosprawnościami:

- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
TNS OBOP dla MPiPS 2007
Instytut Psychologii PAN dla MPiPS 2009
SMG/KRC dla MPiPS 2011
- Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

- Badania uwzględniają albo czynnik płci albo niepełnosprawności.
- Badania nie uwzględniają rozróżnienia na płeć małoletnich.
- Osoby zajmujące się profesjonalną pomocą ofiarom przemocy są zdania, że kobiety z niepełnosprawnościami częściej doświadczają różnych form przemocy.
- Jednocześnie, nie mają one doświadczeń związanych z udzielaniem pomocy kobietom z niepełnosprawnościami.



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

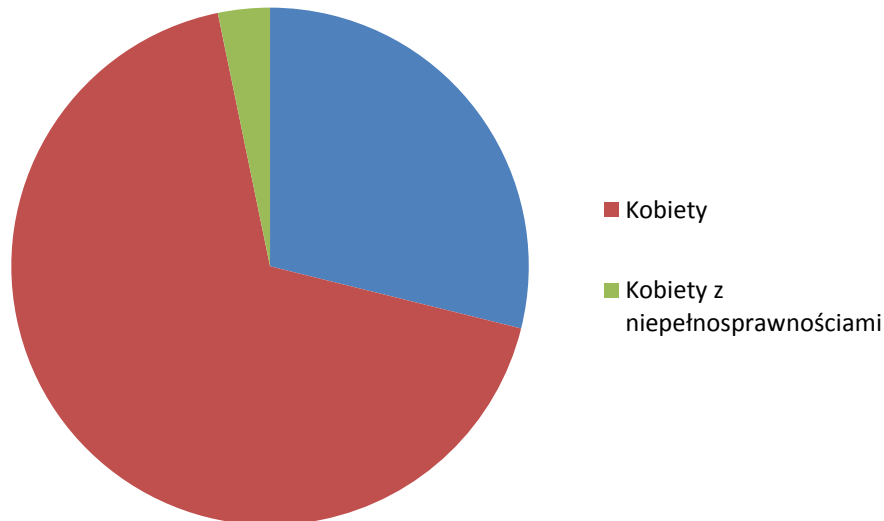
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Raporty z działalności Specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie za 2011 r.

9 677 osób

6 898 kobiet

314 kobiet z niepełnosprawnościami





RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Problem przemocy wobec kobiet z niepełnosprawnościami jest niewidoczny*

Dlaczego?

- przekonanie, że kobiety z niepełnosprawnościami sobie na to założyły,
- uzależnienie od sprawcy, który jest jednocześnie osobą wspierającą kobiety z niepełnosprawnościami – wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności, miejsce zamieszkania,
- niesamodzielność finansowa,
- szczególnie trudne identyfikowanie przypadków przemocy przez kobiety z niepełnosprawnością intelektualną,
- przekonanie o nieskuteczności pomocy udzielanej przez służby.

www.rpo.gov.pl

**Przemoc wobec kobiet z niepełnosprawnościami i kobiet starszych – raport z badania jakościowego, Biostat na zlecenie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, grudzień 2012.*



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Problem przemocy wobec kobiet z niepełnosprawnościami jest niewidoczny*

Dlaczego?

- bariery komunikacyjne i przekonanie wśród kobiet z niepełnosprawnościami, że nie będzie możliwe złożenie przez nich skargi,
- wykluczenie poprzez pobyt w instytucjach opieki,
- uzależnienie od innych osób, ubezwłasnowolnienie, pozbawienie zdolności do czynności prawnych,
- brak dostępu do urzędów ułatwiających poruszanie się,
- brak dostępu do informacji i poradnictwa,
- strach przed utratą koniecznego wsparcia i opieki i przed umieszczeniem w instytucjach opieki z powodu zgłoszenia przypadków przemocy.

*Raport Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Praw Człowieka o przemocy wobec kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami, 30 marca 2012 r.



www.rpo.gov.pl



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wsparcie dla kobiet z niepełnosprawnościami doświadczających przemocy

Siedziby organizacji udzielających pomocy kobietom – ofiarom przemocy, w tym przemocy domowej



www.rpo.gov.pl



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wsparcie dla kobiet z niepełnosprawnościami doświadczających przemocy

Siedziby organizacji udzielających pomocy kobietom – ofiarom przemocy, w tym przemocy domowej

- Na 10 organizacji udzielających pomocy ofiarom przemocy domowej, żadna siedziba nie jest dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.
- Niedostępność architektoniczna – brak wind, niedostępne toalety, wąskie korytarze – w jednej z organizacji konserwator zabytków nie udzielił zgody na zainstalowanie windy,
- Niedostępność dla głuchych kobiet – w 2 organizacjach 2 osoby znają podstawy języka migowego, dwa razy zgłosiła się głucha kobieta, z którą porozumiewano się na piśmie, w drugim przypadku kobieta zgłosiła się ze swoim tłumaczem.
- Pojedyncze przypadki udzielania pomocy kobietom z niepełnosprawnościami.
- Jedna z odpowiedzi – «My się nie zajmujemy osobami niepełnosprawnymi».



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Organizacje pomocowe są niedostępne, bo kobiety z niepełnosprawnościami nie szukają tam pomocy

czy kobiety z niepełnosprawnościami nie szukają tam pomocy, bo organizacje pomocowe są niedostępne?



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wnioski

1. Żeby skonstruować skuteczną politykę przeciwdziałania przemocy wobec kobiet z niepełnosprawnościami, niezbędne jest gromadzenie danych



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

art. 11 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

obowiązek gromadzenia **istotnych danych statystycznych** na temat przypadków wszelkich form przemocy objętych zakresem Konwencji oraz **wspierania badań w obszarze wszelkich form przemocy** w celu zbadania ich przyczyn źródłowych i skutków, liczby przypadków, wskaźników karalności, jak również skuteczności środków zastosowanych w celu wdrożenia postanowień Konwencji.

„gromadzenie i udostępnianie tego rodzaju danych zachęca ofiary i świadków do zgłaszania przypadków przemocy”

www.rpo.gov.pl



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

art. 11 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Sprawozdanie wyjaśniające – dane statystyczne i badania powinny obejmować:

- ankiety wśród mieszkańców w regularnych odstępach czasu w celu oceny występowania i tendencji dotyczących wszelkich form przemocy; gromadzone dane powinny być przy tym powszechnie dostępne,
- statystyki z obszaru ochrony zdrowia, pomocy społecznej, statystyki rządowe, wymiaru sprawiedliwości i organizacji pozarządowych,
- informacje o korzystaniu przez ofiary przemocy z pomocy prawnej, medycznej, psychologicznej, mieszkaniowej i innego wsparcia, co umożliwia nie tylko zbadanie efektywności zapewnianego ofiarom przemocy wsparcia, ale również oszacowania kosztów przemocy ,
- dane dotyczące ofiar i sprawców przemocy powinny uwzględniać co najmniej płeć, wiek, typ przemocy, związek ofiary ze sprawcą, lokalizację i inne czynniki uznane przez Stronę za istotne, takie jak niepełnosprawność,
- wspieranie badań – chodzi o badania społeczne przeprowadzane na reprezentatywnej próbie, które dostarczą danych dotyczących doświadczeń ofiar przemocy, powodów niezgłaszania przypadków przemocy, opinii i postaw ofiar wobec przemocy.



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wniosek ratyfikacyjny – jest w nim mowa o trzech rodzajach danych:

- 1) Dane zbierane w ramach sprawozdania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- 2) Dane Ministerstwa Sprawiedliwości
- 3) Niebieska karta



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wniosek ratyfikacyjny

1) Dane zbierane w ramach sprawozdania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

314 kobiet z niepełnosprawnościami na 9 677 osób, które skorzystały ze specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

2) Dane Ministerstwa Sprawiedliwości

3) Niebieska karta



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wniosek ratyfikacyjny

1) Dane zbierane w ramach sprawozdania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

2) Dane Ministerstwa Sprawiedliwości

20 953 osób pokrzywdzonych przestępstwem z art. 207, w tym 14 215 kobiet

3) Niebieska karta



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wniosek ratyfikacyjny

- 1) Dane zbierane w ramach sprawozdania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- 2) Dane MS – nie obejmują danych dot. niepełnosprawności
- 3) Niebieska karta

Ogólna liczba ofiar przemocy wg Policji 76 993 osób, w tym 50 241 kobiet



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Wnioski

2. Niezbędna jest zmiana podejścia – do gromadzenia i analizowania danych, przeprowadzania badań, ale i konstruowania polityk antyprzemocowych

Organizacje i instytucje zajmujące się osobami niepełnosprawnymi nie są sprofilowane na udzielanie pomocy ofiarom przemocy – to organizacje i instytucje udzielające pomocy ofiarom przemocy powinny uwzględnić czynnik płci i niepełnosprawności.

Badania dotyczące ofiar przemocy powinny uwzględniać czynnik płci, niepełnosprawności i wieku jednocześnie.



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Dziękuję za uwagę

Anna Mazurczak

Zespół Prawa Konstytucyjnego i Międzynarodowego

Wydział Prawa Antydyskryminacyjnego

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

www.rpo.gov.pl

www.rpo.gov.pl